ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 16ης Φεβρουαρίου 1995 *

Στην υπόθεση C-425/93,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht (Γερμανία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG

και

Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg,

παρισταμένων της Bundesanstalt für Arbeit, του Bundesversicherungsanstalt für Angestellte και του Børge Wandahl, προσεπικληθέντων στην κύρια δίκη,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', και σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

του άρθρου 12α του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, όπως κωδικοποιήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. A. Schockweiler (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και G. Hirsch, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Firma Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG, εκπροσωπουμένη από τον Reinhold Steinhusen, δικηγόρο Flensburg,

— το Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, εκπροσωπούμενο από τον Michael Mutz, Verwaltungsdirektor,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον Ernst Röder, Ministerialrat του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον Danilo del Gaizo, avvocato dello Stato,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τους Christopher Docksey, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, και Horstpeter Kreppel, Γερμανό δημόσιο υπάλληλο αποσπασμένο στη νομική υπηρεσία της Επιτροπής,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένης από την Philippa Watson, barrister, και της Επιτροπής, κατά τη συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 1994,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 15ης Σεπτεμβρίου 1993, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Οκτωβρίου 1993, το Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', και σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (στο εξής: κανονισμός 1408/71), και του άρθρου 12α του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (στο εξής: κανονισμός 574/72), όπως κωδικοποιήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Calle Grenzshop Andresen GmbH & Co. KG (στο εξής: Calle) και του Allgemeine Ortskrankenkasse für den Kreis Schleswig-Flensburg (στο εξής: AOK) και αφορούν την πληρωμή εισφορών που το AOK ζητεί από την Calle δυνάμει της γερμανικής κοινωνικής ασφαλίσεως για λογαριασμό των μισθωτών εργαζομένων της, ένας εκ των οποίων είναι ο Børge Wandahl.

3 Η Calle εκμεταλλεύεται στη Γερμανία, πλησίον των γερμανοδανικών συνόρων, επιχείρηση, η οποία έχει ως αντικείμενο τη λιανική πώληση ειδών διατροφής, οινοπνευματωδών και ειδών δώρων. Χρησιμοποιεί σχεδόν μόνο Δανούς εργαζομένους, κατοικούντες στη Δανία, μεταξύ των οποίων τον Wandahl, ο οποίος εργάζεται για την Calle από το 1979, στην αρχή ως πωλητής και, από το 1981, ως διευθυντής.

4 Η Calle δεν δήλωσε ούτε τον Wandahl ούτε τους λοιπούς Δανούς εργαζομένους στους γερμανικούς οργανισμούς κοινωνικής ασφαλίσεως. Με απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 1987, το AOK ζήτησε από την Calle την πληρωμή εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως για τον Wandahl ύψους 74 627,23 γερμανικών μάρκων (DM) για την περίοδο από την 1η Απριλίου 1982 έως τις 31 Αυγούστου 1987. Η Calle υπέβαλε ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής περί εισφοράς και ισχυρίστηκε ότι, κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, ο Wandahl ασκούσε επίσης δραστηριότητες στη Δανία, για λογαριασμό της επιχειρήσεως, για δέκα περίπου ώρες εβδομαδιαίως, και ότι, συνεπώς, σύμφωνα με το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71, υπαγόταν αποκλειστικώς στη δανική νομοθεσία.

5 Επειδή το AOK απέρριψε την ένσταση με απόφαση της 17ης Αυγούστου 1990, η Calle άσκησε προσφυγή ενώπιον του Sozialgericht Schleswig. Κρίνοντας ότι ο Wandahl δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71 αλλ' ότι οι ασκηθείσες στη Δανία δραστηριότητές του ενέπιπταν στο άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', και ότι, επομένως, υπαγόταν υποχρεωτικώς στη γερμανική νομοθεσία, το Sozialgericht απέρριψε την προσφυγή με απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 1992.

6 Στις 9 Φεβρουαρίου 1993, η Calle άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht. Στο πλαίσιο της εφέσεως αυτής, η Calle προσεκόμισε πιστοποιητικό φέρον ημερομηνία 27 Ιανουαρίου 1993, εκδοθέν από το δανικό Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών επί εντύπου E 101, προβλεπόμενο στο άρθρο 12α, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 574/72, το οποίο βεβαιώνει ότι, από την 1η Ιανουαρίου 1985, ο Wandahl πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, και ισχυρίστηκε ότι, λόγω του επιτακτικού χαρακτήρα του κοινοτικού δικαίου, το AOK δεσμεύεται από το πιστοποιητικό αυτό, και, συνεπώς, δεν μπορεί πλέον να ισχυρίζεται ότι ο Wandahl δεν είχε πραγματική δραστηριότητα στη Δανία.

7 Κρίνοντας ότι η λύση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου τις οποίες επικαλούνται οι διάδικοι, το Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποτελεί απόσπαση κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 ή μπορεί να εξομοιωθεί με αυτή την απόσπαση η περίπτωση κατά την οποία Δανός εργαζόμενος, ο οποίος κατοικεί στο Βασίλειο της Δανίας και απασχολείται αποκλειστικώς από επιχείρηση με έδρα την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αποσπάται συνήθως από την εν λόγω επιχείρηση, για περισσότερες ώρες εβδομαδιαίως — χωρίς να περιορίζεται σε δώδεκα μήνες η προβλεπομένη διάρκεια της αποσπάσεως — στο Βασίλειο της Δανίας προκειμένου να εκτελέσει εκεί εργασία για λογαριασμό αυτής;

2) Μπορεί να θεωρηθεί ότι ένα πρόσωπο ασκεί συνήθως μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, όταν το πρόσωπο αυτό απασχολείται αποκλειστικώς από επιχείρηση με έδρα την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και, στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας, ασκεί συνήθως μέρος της δραστηριότητάς του (περισσότερες ώρες εβδομαδιαίως) στο έδαφος του Βασιλείου της Δανίας;

3) Περιλαμβάνει ο όρος "δραστηριότητα" κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 τον όρο "μισθωτή δραστηριότητα" κατά την έννοια της διατάξεως αυτής;

4) α) Δεσμεύεται νομικώς ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους από πιστοποιητικό εκδοθέν επί εντύπου Ε 101 από τον (αναρμόδιο) φορέα άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 12α του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως: ισχύει αυτό επίσης στο μέτρο που το πιστοποιητικό έχει αναδρομική ισχύ;»

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

8 Με τα δύο πρώτα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν μαζί, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν η κατάσταση ενός Δανού εργαζομένου, κατοικούντος στη Δανία και απασχολουμένου αποκλειστικώς από επιχείρηση με έδρα την Γερμανία, ο οποίος, στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας, ασκεί συνήθως, πολλές ώρες εβδομαδιαίως, και για περίοδο που δεν περιορίζεται σε δώδεκα μήνες, μέρος της δραστηριότητάς του στη Δανία, διέπεται από το άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', ή από το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71.

9 Το άρθρο 14 του κανονισμού 1408/71 αποτελεί μέρος του τίτλου ΙΙ του εν λόγω κανονισμού, του οποίου οι διατάξεις, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, συνιστούν πλήρες και ενιαίο σύστημα κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, σκοπός του οποίου είναι η υπαγωγή των εργαζομένων που διακινούνται εντός της Κοινότητας στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ενός μόνο κράτους μέλους, ώστε να αποφεύγονται η σώρευση εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι εξ αυτών δυνάμενες να προκύψουν περιπλοκές (βλ., ιδίως, απόφαση της 24ης Μαρτίου 1994, C-71/93, Van Poucke, Συλλογή 1994, σ. I-1101, σκέψη 22).

10 Το άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 ορίζει ότι το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους σε επιχείρηση, στην οποία κανονικώς υπάγεται, και η οποία τον αποσπά στο έδαφος άλλους κράτους μέλους προς εκτέλεση εργασίας για λογαριασμό της, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπομένη διάρκεια της εργασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες και ότι δεν αποστέλλεται σε αντικατάσταση άλλου προσώπου του οποίου έληξε η περίοδος αποσπάσεως.

11 Συνεπώς, κατάσταση όπως αυτή που περιγράφεται στα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα δεν μπορεί να εμπίπτει στη διάταξη αυτή, δεδομένου ότι η διάρκεια της από το οικείο πρόσωπο ασκουμένης στη Δανία εργασίας για λογαριασμό της επιχειρήσεως, η οποία έχει έδρα τη Γερμανία, στην οποία αυτό κανονικώς υπάγεται, υπερβαίνει, κατ' αυτή τη διατύπωση των ερωτημάτων, τους δώδεκα μήνες.

12 Αντιθέτως, η κατάσταση αυτή εμπίπτει στο άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71, το οποίο ορίζει ότι το πρόσωπο που ασκεί συνήθως μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, αν ασκεί μέρος της δραστηριότητάς του στο έδαφος αυτό ή αν απασχολείται για λογαριασμό περισσοτέρων επιχειρήσεων ή περισσοτέρων εργοδοτών που έχουν την έδρα ή κατοικία τους στο έδαφος διαφόρων κρατών μελών.

13 Πράγματι, από τη χρησιμοποίηση του συνδέσμου «ή» προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος της εναλλακτικής δυνατότητας εφαρμόζεται ακόμη και αν το οικείο πρόσωπο ασκεί τις δραστηριότητές του στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών για λογαριασμό μιας και της αυτής επιχειρήσεως.

14 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71 προβλέπει ρητώς ότι, αν

δεν κατοικεί στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί τη δραστηριότητά του, το πρόσωπο που ασκεί συνήθως μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου η επιχείρηση ή ο εργοδότης (στον ενικό) που τον απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του.

15 Επομένως, στα δύο πρώτα ερωτήματα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι η κατάσταση Δανού εργαζομένου, κατοικούντος στη Δανία και απασχολουμένου αποκλειστικώς από επιχείρηση με έδρα την Γερμανία, ο οποίος, στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας, ασκεί συνήθως, περισσότερες ώρες εβδομαδιαίως, και για περίοδο που δεν περιορίζεται στους δώδεκα μήνες, μέρος της δραστηριότητάς του στη Δανία, υπάγεται στο άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

16 Με το τρίτο ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν ο όρος «δραστηριότητα» κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71 περιλαμβάνει τον όρο «μισθωτή δραστηριότητα».

17 Στο ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

18 Αφενός, από τη δοθείσα στα δύο πρώτα ερωτήματα απάντηση προκύπτει ότι το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71 εφαρμόζεται επίσης σε πρόσωπο το οποίο ασκεί συνήθως μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών για λογαριασμό μίας και της αυτής επιχειρήσεως.

19 Αφετέρου, η κατάσταση προσώπου, το οποίο ασκεί συνήθως μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών και η κατάσταση προσώπου, το οποίο ασκεί ταυτοχρόνως μισθωτή δραστηριότητα και μη μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος διαφόρων κρατών μελών, διέπονται αντιστοίχως από το άρθρο 14, σημείο 2, και το άρθρο 14 γ του κανονισμού 1408/71.

20 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι ο όρος «δραστηριότητα» κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού 1408/71 περιλαμβάνει τον όρο «μισθωτή δραστηριότητα».

Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

21 Από το σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό τίθεται μόνον αν η κατάσταση την οποία αφορούν τα δύο πρώτα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να υπαχθεί στο άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71.

22 Επειδή αυτό δεν συμβαίνει, το τέταρτο ερώτημα καθίσταται άνευ αντικειμένου.

Επί των δικαστικών εξόδων

23 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική και η Ιταλική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 15ης Σεπτεμβρίου 1993 το Schleswig-Holsteinisches Landessozialgericht, αποφαίνεται:

1) Η κατάσταση Δανού εργαζομένου, κατοικούντος στη Δανία και απασχολουμένου αποκλειστικώς από επιχείρηση με έδρα την Γερμανία, ο οποίος, στο πλαίσιο της εν λόγω σχέσεως εργασίας, ασκεί συνήθως, περισσότερες ώρες εβδομαδιαίως, και για περίοδο που δεν περιορίζεται στους δώδεκα μήνες, μέρος της δραστηριότητάς του στη Δανία, υπάγεται στο άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας.

2) Ο όρος «δραστηριότητα» κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περιλαμβάνει τον όρο «μισθωτή δραστηριότητα».

Schockweiler Mancini Hirsch

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Φεβρουαρίου 1995.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

F. A. Schockweiler